

IRSIYAT VA ATROF-MUHITNING O'ZARO BOG'LIQLIGI

Sharobidinov Muxriddin Xusniddin o'g'ili

QDPI TSMG yo'nalishi

2- kurs talabasi

Turdiyeva Odinaxon Mamirovna

QDPI o'qtuvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8053615>

Asabiylashish ko'pincha zerikish, g'azablanish, g'azab kabi salbiy his-tuyg'ular bilan bog'liq bo'lgan umumiy hodisadir. Boshqalar orasida shovqin, ifloslanish, olomon yoki yoqimsiz namlik kabi g'azablanishni keltirib chiqaradigan bir nechta atrof-muhit omillari mavjud. Ushbu maqolada irsiyat va atrof-muhitning o'zaro bog'liqligini o'rganib chiqamiz.

Irsiyat nima?

Irsiyat ko'pincha yoqimsiz tajriba bilan bog'liq bo'lgan g'azab tuyg'usini anglatadi. Ushbu tajriba vaziyatning intensivligiga qarab engildan og'irgacha bo'lishi mumkin. Irsiyatga turli omillar, jumladan, noqulaylik va noshukrlikka olib keladigan atrof-muhit masalalari sabab bo'lishi mumkin.

Irsiyatni qo'zg'atuvchi atrof-muhit omillari

Atrof-muhit omillari irsiyatning umumiy qo'zg'atuvchisi hisoblanadi. Atrof muhit omillariga irsiylanishga olib keladigan misollar quyidagilar:

1. Shovqinning ifloslanishi

Haddan tashqari shovqinning ifloslanishi asabiylashish manbai bo'lishi mumkin. Baland va tez-tez tovushlar, masalan, yo'l-transport shovqini yoki qurilish tovushlari bosh og'rig'iga, stressga, xavotirga olib keladi.

2. Havoning ifloslanishi

Havo sifatining pastligi nafas olish muammolarini, jumladan, astma, allergiya, asabiylashishni qo'zg'atishi mumkin. Sanoat faoliyati, chekish yoki avtomobil chiqindilari tufayli havoning ifloslanishi salbiy salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin, bu esa tirnash xususiyati, yo'talish va hatto nafas qisilishiga olib keladi.

3. Yuqori namlik

Yuqori namlik irsiyatning muhim manbai bo'lishi mumkin. Haddan tashqari namlik darajasi namlik, qolip o'sishi, chang oqadilar va allergenlarning ko'payishiga sabab bo'ladi. Bularning barchasi nafas olish muammolari, terining asabiylashuvi va allergiyaga olib keladi.

4. Olomon

Olomon g'azab manbai bo'lishi mumkin, ayniqsa, shaxslar harakatga joy bo'lmagan qattiq joylarga to'planganda. Jamoat transportida, savdo markazlarida va boshqa ommaviy joylarda to'planish va tirbandlik stress, tashvish va jismoniy tanglik darajasining oshishiga olib keladi.

Irsiyat va atrof-muhit o'rtasidagi o'zaro munosabatlar

Atrof-muhit va turli atrof-muhit holatlari shaxslar o'rtasida g'azabga sabab bo'lishi mumkin. Xuddi shunday, g'azablangan shaxslar atrof-muhitni o'zgartirishi mumkin, bu esa yanada tirnashga olib keladi. Masalan, baland ovoz tufayli g'azablangan odam atrof-muhitning shovqin darajasini yanada kuchaytirishi va atrof-muhitdagi boshqa shaxslarning ham g'azablanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan tajovuzkor xatti-harakatni baqirishi yoki ko'rsatishi mumkin. Irsiyat va muhit shuning uchun tsiklik va interaktiv munosabatga ega deb aytish mumkin.

Tashqi faktorning salbiy ta'siri natijasida xaqiqiy kasallik yuzaga chiqadi (karlik, nurlanish - qon raki). Shunday qilib, qadimda kishilarga jumboq bo'lgan, jins bilan bog'lik irsiy kasalliklar va belgilarning nasldan-naslga o'tishi xromosoma tabiatini puxta o'rganish asosida hal qilindi. Nasldan-naslga o'tadigan kasalliklarni rivojlantirmaslik uchun bolalarni jismoniy sog'lomlashtirish, ovqat sifatini yaxshilash, chiniqtirish, yuqumli kasalliklardan saqlash, asab kasalliklarini oldini olish masalalariga katta e'tibor berish kerak. Genetika fanining rivojlanishi natijasida nasldan - naslga o'tadigan kasalliklarni vaqtida aniqlash va oldini olish mumkin bo'ldi. Hozircha tibbiyotda anomal gen va xromosomani davolash usullari yo'q. Irsiy kasalliklar organizmda xilma-xil xastaliklarni paydo qiladi. Ular asosan kliniko - genetik usullar orqali o'rganiladi, ya'ni avlodlar shajarasi to'z iladi. Irsiy belgilar tashqi muhit ta'siriga juda chidamli. Ho'sh, odam o'ziga nimani meros qilib oladi? Odam o'zining butun "biofondini" meros kilib oladi, ya'ni butun organizmini ko'z, sochini rangini, organlar shaklini, nerv sistemasini, sezgi organlarini va b. meros qilib oladi, biroq, bola tug'ilganidan boshlab u sotsial muhit shartsharoitlarida o'sib, rivojlanib boradi, biologik va sotsial omillarning o'zaro ta'siri natijasida, o'ziga xos bo'lgan shaxsiy hususiyatlarga ega bo'lgan organizm shakllanadi. Ular fenotipini belgilab beradi. Demak, irsiyat tashqi muhit ta'sirida o'zgaradi, lekin yo'q, bo'lib ketmaydi.

Xulosa

Xulosa qilib, irsiyatni qo'zg'atishda atrof-muhit omillari zarur. Shovqinning ifloslanishi, haddan tashqari ko'plik, ifloslanish va yuqori namlik darajasi kabi atrof-muhit omillari barcha shaxslar orasida tirnash xususiyatiga olib kelishi mumkin. Irsiyat va atrof-muhitning o'zaro ta'siri shaxslarning atrof-muhitdagi vaziyatni nazorat qilish yoki atrof muhitdagi bunday o'zgarishlarga moslashish yo'llarini izlashlarini muhim qiladi. Bunday adaptiv xatti-harakatlar shaxslarga his-tuyg'ulari ustidan nazoratni saqlab qolish, ruhiy sog'lig'i va umumiy farovonlikni saqlab qolish imkonini beradi. Umuman olganda, shaxslarning farovonligi atrof-muhitga katta g'amxo'rlik ko'rsatish bilan qulay muhitni ta'minlash va irsiyatga olib kelishi mumkin bo'lgan vaziyatlar va atrof-muhit omillaridan saqlanish choralarini ko'rish orqali saqlanib qolishi mumkin.

References:

1. Ravshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "THE IMPORTANCE AND PLACE OF BAHODIR JALOLOV'S WORK IN THE DEVELOPMENT OF MAJOR COLOR PICTURES OF UZBEKISTAN." Archive of Conferences. 2021.
2. Ravshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "IMPORTANCE OF FINE ARTS IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS." Web of Scientist: International Scientific Research Journal 3.10 (2022): 1008-1013.
3. Ravshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "Importance and place of Bahodir Jalolov's work in the development of Uzbekistan's majestic color image." Texas Journal of Multidisciplinary Studies 2 (2021): 173-174.
4. Mamatkulov, Rashidbek Ravshanbekovich. "Intuitive Metaphysical Insights In The Works Of The Painter Bakhodir Jalalov." The American Journal of Social Science (2021).
5. Inatillo o'g'li, Butaev Javlon, and Gafurova Umida Fatikhovna. "ACTUAL ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S STOCK MARKET: PROBLEM, SOLUTION AND SUGGESTIONS." American Journal of Business Management, Economics and Banking 10 (2023): 53-59.

6. Rovshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "AMIR TIMUR AND THE TIMURID PERIOD LITERARY ENVIRONMENT AND SOME ASPECTS OF THE FINE ARTS ARE IN HISTORICAL SOURCES." E Conference Zone. 2023.
7. Ravshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "SPATIAL CAPACITY REQUIREMENTS OF THE COMPOSITION." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.11 (2022): 816-823.
8. Ravshanbekovich, Mamatkulov Rashidbek. "DIDACTIC PRINCIPLES IN FINE ART TEACHING AND FACTORS OF USING THE SPIRITUAL HERITAGE OF GREAT THINKERS IN FINE ART LESSONS." Open Access Repository 8.11 (2022): 56-60.
9. Hakimjon og, I. M. A. (2023). BO 'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O 'QITUVCHILARIGA "MUHANDISLIK KOMPYUTER GRAFIKASI" FANINI O 'QITISH JARAYONIDA ULARNING BADIY-IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI. Conferencea, 34-38.
10. Hakimjon o'g, I. M. A. (2023). TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASI YO 'NALISHI TALABALARINI BADIY IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPYUTER GRAFIKASINI O 'RNI. Conferencea, 130-138.
11. Hakimjon og, I. M. A. (2023). TA'LIMNI KOMPYUTERLASHTIRISH VA O'QITISHNING O'ZIGA XOS USULLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI. Conferencea, 7-11.
12. Hakimjon og, I. M. A. (2023). SAN'AT PEDAGOGIKASI SOHASIDA BO'LAJAK MUTAXASSISLARNI BADIY TAYYORLASHNING NAZARIY ASOSLARI. Conferencea, 1-5.
13. Hakimjon og, I. M. A. (2023). TASVIRIY SAN'AT FANI O 'QITUVCHILARI BADIY-IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPYUTER GRAFIKASINING AHAMYATI. Conferencea, 5-11.
14. Гулямов, К. М. (2022). БЎЛАЖАК ТАСВИРИЙ САНЪАТ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ КОМПЬЮТЕРДА ГРАФИК МОДЕЛЛАШТИРИШ АСОСИДА КАСБИЙ ТАЙЁРЛАШ МОДЕЛИ. УЧИТЕЛЬ, 3(4).
15. Ikromov, M. X., & Abdullaev, A. X. (2022). METHODOLOGY FOR THE DEVELOPMENT OF ARTISTIC AND CREATIVE ABILITIES OF FUTURE TEACHERS OF FINE ARTS IN THE PROCESS OF TEACHING COMPUTER GRAPHICS. International Journal of Early Childhood Special Education, 14(7).